

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1XEObd/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 2209213480
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2209213480.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti povinnému V. H., narodenému X. H. XXXX, s registrovaným trvalým pobytom v obci Š., okres G. R., o vymoženie 1.306,48 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 8Er/865/2009, o odvolaní a dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 21CoE/135/2013-97 z 31. januára 2014, takto

rozhodol:

- I. Konanie o odvolaní oprávnenej z a s t a v u j e .
- II. Návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.
- III. Dovolanie oprávnenej o d m i e t a.
- IV. Povinnému n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 8Er/865/2009-61 z 11. decembra 2012 rozhodol o zastavení exekúcie podľa ust. § 57 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v spojení s § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase rozhodovania súdu. Konštatoval, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená zmluva o úvere, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu (zmluvu o spotrebiteľskom úvere), kde oprávnená (veriteľ) je dodávateľom a povinný (dlžník) spotrebiteľom. V zmluve dojednaná rozhodcovská doložka bola spotrebiteľovi nanútená, neprimerane zvýhodnila dodávateľa a povinného zbavila reálnej možnosti ochrany jeho práv pred všeobecným súdom, čím je zároveň daný rozpor predmetnej doložky s dobrými mravmi. Takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a v dôsledku toho neplatná (§ 53 ods. 4 písm. r/ a ods. 5 Občianskeho zákonníka). Z tohto dôvodu oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom na

vykonanie exekúcie.

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 21CoE/135/2013-97 z 31. januára 2014 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 219 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej aj „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) ako vecne správne potvrdil. Ďalšími výrokmi zamietol návrhy oprávnenej na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ OSP. Odvolací súd sa stotožnil s posúdením právneho vzťahu medzi účastníkmi konania ako vzťahu spotrebiteľského, ako aj s posúdením rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú zákon sankcionuje neplatnosťou. Zdôraznil, že neplatnosť rozhodcovskej doložky znamená, že rozhodcovský súd nemal vôbec právomoc rozhodovať daný spor, preto ním vydaný rozhodcovský rozsudok nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul. Návrh oprávnenej na prerušenie odvolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ OSP odvolací súd zamietol s odôvodnením, že v prejednávanej veci neexistovala potreba obrátiť sa s predbežnou otázkou výkladu únieového práva na Súdny dvor Európskej únie.

3. Proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave - vo výroku zamietajúcom návrh oprávnenej na prerušenie konania postupom podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie - podala oprávnená odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP), napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP) a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená tiež dovolanie, v ktorom uviedla, že súdy oboch inštancií rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a/ OSP), opätovne konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ OSP), lebo vykonateľnosť exekučného titulu už bola právoplatne posúdená pri poverení súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu. Ďalej namietala, že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ OSP) a oprávnenej sa odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ OSP) tým, že súdy nezohľadnili jej námietky, konali bez pojednávania a dokazovania a nerespektovali jej právo na to, aby jej právna vec bola rozhodovaná na základe správneho právneho základu, súčasťou ktorého je aj výklad práva Európskej únie. Rovnako namietala, že súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ OSP), konanie súdov je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ OSP) a tiež, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP). Oprávnená (ďalej aj „dovolatelka“) žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby bolo dovolacie konanie prerušené podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní. Súčasťou dovolania bol tiež návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, ktorý dovolateľka odôvodnila tým, že napadnuté rozhodnutie vykazuje tak závažné právne nedostatky, že jeho výkon v prostredí právneho štátu je vylúčený.

5. Zo spisu vyplýva, že odvolanie oprávnenej bolo podané 22. apríla 2014 a dovolanie 23. apríla 2014. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP). S účinnosťou od 1. júla 2016 bol tiež novelizovaný Exekučný poriadok (zákonom č. 125/2016 Z.z. o niektorých opatreniach

súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov), keď za § 9 boli vložené nové ustanovenia § 9a a § 9b, ktoré upravujú použitie ustanovení Civilného sporového poriadku v exekučnom konaní. Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Podľa § 9a ods. 4 Exekučného poriadku, na účely tohto zákona sa pojmy strana a spor vykladajú ako účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o odvolaní oprávnenej.

7. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa odseku 2, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Jedným z neodstrániteľných nedostatkov procesných podmienok, ktoré spôsobujú, že súd musí konanie zastaviť, je nedostatok funkčnej príslušnosti (ktoréhokolvek) súdu na prejedanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdov. Keďže oprávnená svoje odvolanie podala ešte 22. apríla 2014 a podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP platí, že konanie začaté do 30. júna 2016 na funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo, Najvyšší súd Slovenskej republiky svoju funkčnú príslušnosť na konanie o odvolaní oprávnenej skúmal v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase začatia odvolacieho konania. Dospel pritom k záveru, že nie je funkčne príslušný na prejedanie podaného odvolania oprávnenej a zároveň neexistuje zákonný dôvod na postúpenie veci inému (funkčne príslušnému) súdu.

9. Uvedený záver vyplýva z prvej vety § 201 OSP, v zmysle ktorej platilo, že účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Na konanie v prvom stupni boli v zmysle § 9 ods. 1 OSP zásadne príslušné okresné sudy. Krajské sudy rozhodovali ako sudy prvého stupňa: a/ v sporoch o vzájomné vyporiadanie dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, medzi zamestnávateľom a príjemcom tejto dávky podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, b/ v sporoch medzi príslušným orgánom nemocenského poistenia a zamestnávateľom o náhradu škody vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia, c/ v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb požívajúcich diplomatické imunity a výsady, ak tieto spory patria do právomoci súdov Slovenskej republiky (§ 9 ods. 2 OSP). Krajské sudy boli tiež funkčne príslušné na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov (§ 10 ods. 1 OSP), zatiaľ čo Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa (§ 10 ods. 2 OSP).

10. V zmysle procesnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 je teda Najvyšší súd Slovenskej republiky funkčne príslušný rozhodovať iba o tých odvolaniach, ktoré smerujú proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa. Prípady, v ktorých je rozhodnutie krajského súdu rozhodnutím súdu prvého stupňa, sú pritom zákonom taxatívne vymedzené (viď § 9 ods. 2 OSP).

11. Rozhodnutie krajského súdu o zamietnutí návrhu oprávnenej na prerušenie konania, vydané po začatí odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale je rozhodnutím krajského súdu ako súdu odvolacieho a takéto rozhodnutie nie je možné napadnúť odvolaním (§ 201 OSP a contrario). Vzhľadom k tomu, že funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na prejedanie odvolania oprávnenej nie je daná, Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu odvolacieho súdu zastavil bez toho, aby preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia (§ 161 ods. 2 CSP).

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného

dovolacieho konania, ktoré sa začalo dňa 23. apríla 2014 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka exekučného konania, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP), skôr než pristúpil k preskúmaniu dovolaním napadnutého uznesenia, zisťoval, či sú splnené podmienky potrebné na to, aby dovolaním napadnuté uznesenie mohlo byť podrobené dovolaciemu prieskumu.

13. Nevyhnutnou procesnou podmienkou v dovolacom konaní je povinné zastúpenie dovolateľa advokátom, ako to vyplýva z ustanovenia § 241 ods. 1 OSP v znení účinnom ku dňu podania dovolania oprávnenej. Rovnako aj nový procesný kódex - Civilný sporový poriadok v ust. § 429 ods. 1 vyžaduje, aby dovolateľ bol v priebehu dovolacieho konania zastúpený advokátom, s výnimkou prípadov predpokladaných v ust. § 429 ods. 2 CSP, pričom dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť advokátom aj spísané. Ide o osobitné podmienky dovolacieho konania, ktorých nesplnenie má za následok odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. e/ CSP.

14. V posudzovanom prípade oprávnená ako dovolateľka nie je v dovolacom konaní zastúpená advokátom. Z obsahu spisu vyplýva, že v čase podania dovolania bola zastúpená splnomocneným zástupcom - advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 42, konajúcou prostredníctvom jej konateľa, advokáta doc. JUDr. Branislava Fridricha, PhD. V priebehu konania spoločnosť Fridrich Paľko s.r.o. dovolaciemu súdu oznámila, že dňa 6. februára 2018 došlo k výpovedi všetkých plnomocenstiev viažucich sa k zmluvám o poskytovaní právnych služieb uzavretých medzi advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko s.r.o. a dovolateľkou ako klientkou, čím bolo ukončené zastupovanie dovolateľky danou advokátskou kanceláriou vo všetkých konaniach. Právnym účinkom výpovede dovolateľkou udeleného splnomocnenia je, že v predmetnom dovolacom konaní absentuje splnenie procesnej podmienky, spočívajúcej v povinnom zastúpení dovolateľa advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), ktorej splnenie je dovolací súd povinný skúmať nielen na začiatku, ale v priebehu celého dovolacieho konania. Dovolací súd preto dňa 25. februára 2019 dovolateľku vyzval, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia tejto výzvy preukázala splnenie podmienok vyžadovaných ustanovením § 429 CSP. Súdu mala v určenej lehote predložiť splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, prípadne mala preukázať, že sa na ňu vzťahuje výnimka v zmysle ust. § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, t. j. že jej zamestnanec alebo člen, ktorý je oprávnený za ňu konať, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd dovolateľku zároveň poučil o následku nesplnenia podmienok podľa ust. § 429 CSP, ktorým je odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. e/ CSP. Dovolateľka napriek výzve dovolacieho súdu, ktorá jej bola účinne doručená dňa 13. marca 2019, v stanovenej 10-dňovej lehote a ani do času rozhodnutia dovolacieho súdu o jej dovolaní, nepredložila splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní a ani nepreukázala, že za ňu koná poverený zamestnanec alebo člen, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

15. Vzhľadom k tomu, že dovolateľka, napriek výzve a poučeniu zo strany dovolacieho súdu, nepreukázala zastúpenie advokátom v dovolacom konaní, alternatívne existenciu výnimky podľa ust. § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, nie je splnená osobitná procesná podmienka dovolacieho konania v zmysle ust. § 241 ods. 1 OSP v znení účinnom v čase podania dovolania, ako aj ust. § 429 CSP (účinného v čase rozhodovania dovolacieho súdu). Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávnenej odmietol podľa ust. § 447 písm. e/ CSP.

16. K návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ OSP dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci dovolací súd skúmal splnenie procesných podmienok dovolacieho konania, ktoré posudzoval v zmysle príslušných ustanovení vnútroštátneho procesného práva. Dovolanie oprávnenej odmietol podľa ust. § 447 písm. e/ CSP z dôvodu nesplnenia procesnej podmienky povinného zastúpenia dovolateľa advokátom (§ 241 ods. 1 OSP v znení účinnom ku dňu podania dovolania a § 429 CSP). Pre také rozhodnutie nebolo potrebné aplikovať a interpretovať právo Európskej únie, ani sa zaoberať judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. S poukazom na uvedené dovolací súd návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania ako nedôvodný zamietol.

17. Keďže dovolací súd zamietol návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania a odmietol jej dovolanie z dôvodu nesplnenia podmienok podľa ust. § 429 CSP, je neopodstatnený tiež návrh oprávnenej na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia a dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/616/2015).

18. Oprávnená z procesného hľadiska zavinila, že sa konanie o jej odvolaní muselo zastaviť a vznikla jej povinnosť nahradiť povinnému trovy tohto konania (§ 256 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Povinnému ako úspešnému účastníkovi dovolacieho konania vznikol voči oprávnenej nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu povinnému v oboch konaniach preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, povinnému náhradu trov odvolacieho ani dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

19. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.